

Nr 493.

Av herr **Wiberg**, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition, nr 272, angående vissa anslag till universiteten och den medicinska undervisningen m. m.

I Kungl. Maj:ts proposition nr 272 föreslås ett provisoriskt lönetillägg åt professorer, laboratorer och med dem jämställda befattningshavare med reglerad lön. Beträffande professorerna och laboratorerna torde det emellertid vara anledning överväga, huruvida icke det föreslagna tillägget måste betraktas såsom väl knappt.

Redan långt före kriget påtalades från skilda håll de i jämförelse med andra likvärdiga befattningshavare låga löner, som universitetsprofessorerna åtnjoto. Den utveckling av penningvärdet, som ägt rum under och efter kriget, har försämrat universitetsprofessorernas ställning. Starka skäl tala för att professorerna erhålla sådana inkomster genom sin tjänst, att de i största möjliga utsträckning bliva i tillfälle att ägna sig åt vetenskapliga uppgifter i stället för att i allt större omfattning behöva söka förskaffa sig extra inkomster. Det bör också vara ett allmänt intresse, att de som ägna sig åt vetenskaplig gärning skola kunna påräkna sådana inkomster, att befattningarna bliva efterökta. Endast genom att erbjuda en tillfredsställande lön kunna universiteten räkna med att i konkurrensen med andra erhålla de goda krafter, som de behöva för undervisning och forskning.

I vårt land göres nu åtskilligt för att åstadkomma en nödvändig upprustning på de vetenskapliga och kulturella områdena. Klart är emellertid, att vetenskapsmännens främsta representanter, som bära ansvaret för upprustningsanslagens rätta användning, böra få en så god ekonomisk ställning, att de få råd att helt ägna sig åt sitt betydelsefulla värv.

En jämförelse mellan universitetsprofessorernas ställning i ekonomiskt avseende här i Sverige och i andra länder visar, att professorerna i ett flertal andra länder, vilka ur olika synpunkter sett äro jämförbara, intaga en avsevärt mer gynnad ställning än i vårt land. Önskvärt är också, att frågan om lämplig avvägning och höjning av universitetsprofessorernas ersättning göres till föremål för en sådan utredning, att slutgiltigt förslag kan framläggas redan vid 1948 års riksdag.

Vad som nu närmast är aktuellt är frågan om den provisoriska löneförbättring, som bör givas universitetsprofessorerna och laboratorerna i avvaktan på löneregleringen. För närvarande utgår provisoriskt lönetillägg å 660 kronor.

Enligt en i statsverkspropositionen till innevarande års riksdag intagen sammanställning (se 1947 års statsverksproposition, bilaga 2, s. 86) skulle för nu ifrågavarande personal nuvarande provisoriska lönetillägg å 660 kronor för år höjas med för professor 900 kronor till 1 560 kronor och för laborator med 600 kronor till 1 260 kronor. Efter samråd med statsrådet och chefen för finansdepartementet har emellertid i proposition nr 272 förordats, att årsbeloppet av provisoriskt tillägg för budgetåret 1947/48 bestämmes för professor med begynnelselönen till 1 560 kronor, för professor med ålderstillägg till 2 160 kronor, för laborator med begynnelselönen till 1 560 kronor och för laborator med två ålderstillägg till 1 860 kronor. Vidare föreslås i sistnämnda proposition, att det högre provisoriska lönetillägget för professor bestämmes att utgå först efter 10 år. Förslagen rörande tidpunkten för det högre provisoriska tillägget torde sammanhånga med det förhållandet, att enligt nu gällande bestämmelser professor åtnjuter endast ett ålderstillägg, vilket utgår efter fem års tjänstgöring, medan laborator är tillförsäkrad ett ålderstillägg å 500 kronor efter 5 år och ytterligare ett ålderstillägg likaledes å 500 kronor efter 10 år.

Enligt min uppfattning finns icke anledning att i tiden uppskjuta förmånen av provisoriskt lönetillägg på sätt nu är föreslaget. I stället bör övervägas, huruvida icke den eftersträfvade pariteten mellan nu ifrågavarande befattningar borde sökas efter den linjen, att professor tillerkännes ytterligare ett ålderstillägg efter 10 års tjänstgöring å 1 000 kronor.

Vad beträffar det provisoriska lönetilläggets belopp bör detta höjas utöver vad i propositionen föreslagits. Jag vill för min del föreslå följande belopp:

Professor med begynnelselönen	2 200 kr.
Professor med ålderstillägg	3 000 »
Laborator med begynnelselönen	2 200 »
Laborator med ålderstillägg	2 600 »

Såsom förut antytts är det önskvärt, att frågan om en lämplig avvägning av löneförmånerna för nu ifrågavarande personal snarast göres till förmån för utredning och förslag. De av mig här föreslagna höjningarna av lönetilläggen få därför betraktas såsom ett kortvarigt provisorium.

På grund av vad sålunda anförts hemställas,

att riksdagen vid behandling av proposition nr 272 måtte besluta,

1. att professor skall, utöver nu utgående ålderstillägg å 1 000 kronor efter fem års tjänstgöring, åtnjuta ytterligare ett sådant tillägg efter tio år, likaledes å 1 000 kronor,

2. att det provisoriska lönetillägget till professor och laborator för budgetåret 1947/48 bestämmes, då befattningshavaren åtnjuter begynnelselö, till 2 200 kronor samt, då han uppbär ålderstillägg, till 3 000 kronor för professor och 2 600 kronor för laborator.

Stockholm den 3 juni 1947.

Ake Wiberg.
